

Előfizetési táblázat.

Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva

Egész év...	16 frt.
Félévre...	8
Negyedre...	4
Egy hóhelyben...	1 frt 50 kr.

Ilyes szám ára 7 kr.

Megjelenik minden nap, az ünnepekét követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:

Főter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ ÉRTÉKES CÍKKEK DIJZATNÁK.

Kéziratok nem adnak vissza.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak

Hatszor hasábozott gármond sor vagy annak tere 6 kr. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket felvesznek:

Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus den Wollzeile 36.) Haasensteint et Volger (Wallischgasse 10.) Rud. Mosse Publicistische Bureau Budapest Haasensteint és Volger hirdetés közv. irodája. Weisz Mór hirdetések felvételi irod. Bécsben Wollzeile 18. és Budapest szerritator 5. sz.

Nyitási cikkek

garmond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap hatodik évfolyama negyedik negyedére és a „SPORT” című szaklap első évi folyamára.

A „KELET” és a „SPORT” előfizetési ára együtt:

Egész év: 16 frt. Félévre 8 frt. Negyedévre 4 frt. Egy hóra 1 frt 50 kr. Egyes szám ára 7 krajczár.

A „SPORT” előfizetési ára külön: Egész év: 4 frt. Félévre 2 frt. Évfolyamra 1 frt. Egyes szám ára 10 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal a „Kelet”-re Stein János könyvkereskedésére, a „Sport”-ra Békésy Károlyhoz (Főter 4. sz.) küldendők.

Nyolc egyszerre beküldött előfizetés után tisztelt példánnyal szolgálunk.

Közbeszólás.

Tisztelt Szerkesztő úr!

Gazdági nyomoraimba merülve és lázas figyelemmel kísérve a keleti kérdéseket, ezen észülő nagy drámának fejlődését, kedvtelenség és izgalom között elkerültem einte figyelmemet, gróf Bánffy Béla barátomnak, a „Kelet” hasábjain az „Ébredés”-en tisztelt szerkesztőjével folytatott vitáira. Engedje meg a két igen tisztelt vitaköz, hogy ezen érdekes vitájok állt bennem keltett érdeklődésnek, szavakban ihassak kifejezést.

En gróf Bánffy Béla barátommal teljesen egyetértve mind abban, mit közös pártunk véleménye, s ezen pártához tartozása indokolásá, mond, eltérke tőle cikkeit csejében. Ő az „Ébredés”-t alapító conservativok, pártunkhoz való csatlakozásra öhajjtárebészélni. Én ezt soha sem tenném. Iam mintha, a conservativ párt nagy tudmányu és nagy igazgatási képességet inusított vezéreinek, a szabadelvű pártb csatlakozását, e pártu nézve, nagy előnynek tekinteném. Hanem, mert barátom nézetétől eltérőleg, a valódi parlamentarizmus, pártok nélkül, még pedig, a ke uralgó eszméit lassabban, vagy gyorsabba alkalmazni kívánó pártok nélkül képzni sem tudom. Hiszen az ellenőrzés éve a parlamentarizmus alapeszméje. A higga parlament pártok létezése, né-

A „KELET” TÁRCZÁJA.

A kolozvári orvos-természettudományi társult ötödik orvosi szakülése.

1876. október 13-án.

Stein János köresetet mutat be, mely a kórismenegtelének bajos volta miatt érdemel figyelmet. Beteg 42 éves, napszámos s mint ilyen az országot kavicsolásánál van alkalmazva. Nehány nap előtt történt felvétele alkalmával a köztakarón nagyság- és kifejlődésre nézi különböző göcsök találtattak. A legifjabb borsó egész babnyiak voltak, piros bőrfelvedék, fájdalmasak és lobos udvaral környék: az előbbre haladottakon már látható vo, hogy a felhám geny által fel volt emelve; a legfeltebbekben a felhám egészen keresztültolt törve, a göcsök vastag beszáradt sárgi pörkökkel boritva, szóval krajczár, egész garinagysága anyaghiányokká változtak át, melyből nyomásra nagy mennyiségű vastag zöldes geny szivárgott elő. Ezek mellett tallér egé — tenjényi; többé kevésbé mélyre ható kere vagy elliptikus, élesen határolt udvar által örültett, szintén beszáradt pörkökkel fedett hejtszöveti roncsolások voltak láthatók, melyből genyet szintén nagymennyiségben lehet kinyomni.

zetem szerint még nem pártosság. És nem pártosság főleg akkor, midőn nem tehetlenné vált elteltséget törekszik, az érkező mozgalmassága felváltani, s épen ezért, ment minden személyeskedéstől. Mert nem konczért foly a pályázás, az ellentétet párt és párt között elvek szűlik, a mozgató-erő meggyőződés, és a cél, mind két részről, az állam, a haza üdvé.

Szeretem hiúni, hogy a magyar conservativ párt, a komoly parlamenti pártról képzelt ezen fogalmam mértékét megütni törekedik. Szándékosan mondom törekedik, mert legalább nekünk távolról nézőknek úgy tetszik, hogy párt-lapok, párt és vezérek között, e kérdés még mind megoldásra vár.

Egészen más kérdések azok, melyeket én az „Ébredés”-táborával szemben, vitássá öhajtk tenni. Létjogát e pártnak nem vitatom el, de sőt létezését nem is tartom bajnak. Csak aztán, ha e párt conservativ, ne átalja, hogy az, és vallja be bátran elveit, népszerűsége féltéséből ne tétovázson. Ne állítsa, hogy ő a takarósság, a jó belkormányzat, a gyors igazságszolgáltatás, az olcsó vasút építés, a phylantrop ügyvédi kar, a közkereskedők megszilárdításának, a gyáripar felvirágoztatásának, a magyar érdekek erős megvédésének, s mit tudom én, mi minden jónak, szóval az igéret földének pártja és ki híve üdvözüi, mert ők infallibilisek.

Ily beszéddel józan politikust, kivált a gyakorlati magyar politikust, még akkor sem lesznek képesek megnyerni, ha a világot megrázott nagy pénzváltások és hat egymásután következett, rosznál-roszabb gazdasági évek bajaitól elkecserevde, nehezen is esik a mindenesetre terhes közadót fizetni.

Mert tudni fogja, hogy minden nemzet és állam, csak addig állhat fean, míg a nemzetek szövetségében hivatása van és ezen hivatását teljesíteni is tudja. A mi elhivatásunk, hogy Európa egyensulya érdekében, sulylyal bíró nagy hatalmat képezzünk és e célból a birodalom magyar felében, nemzeti tulsulyunkat, a kor civilizációjának színvonalára emelkedés által megvédjük. Nem éppen olcsó kötelesség napjainkban. Midőn a szomszéd nagy hatalmak, óriási ember- és pénz-áldozat árán, eddig soha sem látott hadikészülődésben állanak. És nemzetünk, bizony nem a szabadelvűek hibájából, az európai civilizáció óriási haladása mellett, messze elmaradva, óriási léptekkel, vagyoni ereje teljes megfeszítésével, kell hogy haladjon, ha a versenyben lemaradni nem akar. A nemzetek harczaí különbözök: Egyikben a fegyverzet jelessége, csapatok képzettsége, szám-

Az esetelt kórkép mai napig csak anynyiban változott meg, a mennyiben két fűrdő és diachylon kenőcs alkalmazása következtében a pörkök el lettek távolitva, a meggyűlt geny elmosatott, úgy hogy most a szabad anyag-hiány látható. Akkor épen úgy mint most, leginkább a nagyobb bőrroncsolások, kör- és vesealakjuk folytán, első pillanatra azon benyomást tettek, mintha roncsolt bujag volna előttünk, hol a nagyobb fekélyek egyes szét- és gumák (syphilomák) összefolyásából jönek létre, miáltal ezek öblözetes szűkű következtében kigyózó kületem nyernek.

Stern figyelmeztette azon körülményre, hogy az ifjabb göcsök felett a bőr élénk piros, hogy ezeket, valamint a nagyobb anyaghiányokat is lobos udvar veszi körül, hogy fájdalmaság és csak kis foku beszűremkedés van jelen, mely tünetek ellenkezőnek a gumma sajátszerű tulajdonságaival, továbbá hogy az ifjabb kivrágások valóságos genytűszők, mi szintén a gumma természete ellen szól és végre felemlitve, hogy a beteg nyilatkozata szerint a keresztfajon levő anyaghiányok helyén 6 hét előtt jelentkeztek a göcsök, a karokon levők 3 héttel ezelőtt keletkeztek, a gummát a folyamat gyors lefolyása miatt kizárja és a kórismet kórismet (furunculosis) állapítja meg.

A furunculosis létrejövését illetőleg jelen esetben ki lehet zárni mindenféle belső okot: emésztési zavart, gyomor- és májbeteg-

erő, bátorság és a vezérek stratégiai elméle szerzik meg a diadalt. A civilizáció békés harczaí, verseny (concurrentia) a nemzeti fejlődés egész mezején, ép oly megsemmisítők lehetnek a vesztes félre nézve, mint az előbbiek. Habár itt vér, pénz és értelem helyett, csak pénz és értelem a küzdelem fegyverei. Igen, pénz képezi azon hadi készletet, melyet bátorság és értelem kevésbé pótolhat itt, mint amott. És Árpád népe, ne tudná szorgalommal és takarékossággal megvédni azt a hazát, melyet vérével oly gyakran, oly hőiesen oltalmazott.

Mert nem hiszi el, hogy közgazdasági, igazságszolgáltatási képesség és fedhetlen jellem, csak conservativ tehetségek és erények lennének. Könnyű kilencz év tapasztalatain és eseményei után tudni, hogy kell megállítani Columbus tojását. De midőn egy nemzet, husz évig csak családi és társadalmi életet élhetett, midőn a demoralisatio minden csábjainak husz évig volt kitéve, nem csoda, hogy az ezalatt egészen másokká fejlődött viszonyok és megsokszorosodott követelmények közegett, hibák követtettek el, sok tapogatózás vala látható és a társadalom nem tudott egy varázstűszel menekedni a demoralisatio bajaitól. De hát a conservativok, hosszú uralkodások alatt 48 előtt, soha sem tévedtek? soha sem ártottak tévedéseikkel? és egytől egyig mind fedhetlen jellemű hazafiak voltak? Pedig akkor, hosszú tapasztalás, szilárd társadalmi viszonyok állottak rendelkezésükre.

Mert tudja, hogy ipar, főleg gyár ipar világ-szerte csak szabad intézmények és józan democratia befolyása alatt fejlődtek és fejlődnek egészen erőteljessé. És azzal is tisztában lesz, hogy közgazdasági érdekeinket sajátos közjogi viszonyaink megóvásáért hozott áldozatul, mi vérmesebb és nyakasabb szabadelvűek, kevésbé áldoztuk és áldozzuk fel, mint azt az óvatossabb, simább conservativok tették volna.

Mert végre, nem hiszi el, hogy a magyar érdekek iránti érzékben, a magyar érdekek erős megvédésében, a kuruczoknak és 48 nagy embereinek szellemi utódait, felülmulhassa valaki. A versenyt, mi szabadelvűek, szivesen elfogadjuk.

Boldog a nemzet, melynek fiai ily versenyre kelnek.

Zeyk József.

— Az „Ébredés”-nek igen tisztelt szerkesztője igénytelen, s a „Kelet” egyik közelebbi számában megjelent egyéni nézetemnek sziveskedik más magyarázatot adni, mint a minőnek az tartva volt. Erről én nem tebe-

séget, váltóltást, cukros hugyák stb. valamint a külső okoknak is nagy részét. Beteg folytonosan szabadban dolgozott, rosz levegőt nem légtett; vizgyógyomód nála nem lett alkalmazva; ruháit, viszketeg- vagy izzagnak maradványait testén nem találhatni, tehát, főként mivel e kelvények legnagyobb száma ott fejlődött, hol a ruha leginkább a testhez szorult, a betegség okát ruhatevőkben kell keresnünk. E feltervés két mozzanat által nyer megerősítést. Egyik az, hogy a beteg hat héten át porondot rostálva, folytonosan porban dolgozott, fehérneműt nem változtatott, le nem vetkezett, tehát a legnagyobb tisztatlanságnak volt kitéve. A másik, az erős viszketés, melyet beteg ez idő alatt érzett, miért gyakran volt kénytelen magát vakarni. Ezen esetben tehát a furunculosis egész biztosággal ruhatevők idézték elő.

Högyes Endre a lélegzősmérés (spirometria) módszereit ismerteti és elősorolja azon vizsgálatok eredményeit, melyeket a módszerek segítségével addig a lélegzőképesség (Vital capacitát) meghatározására ép és kóros viszonyok között tettek. Terjedelmessen előadja e tekintetben Hutchinson, Wintrich, Arnold, ujabban Waldenburg észleleteinek eredményeit, megismertetvén azon vizsgálatokat is, melyeket ő a gyakorlatnak a lélegzőképesség növelésére való befolyása felett korábban eszközölt, melyből kitűnik, hogy Hutchinson, Wintrich, Waldenburg ellenkező állitá-

tek. Egyidejűleg azonban csekély egyéniséget egy élczezel is megtisztelti, megkérdezvén, hogy minő mandatum az, melynek alapján én ő nekik ministeri tárczákat ajánlok? Megvallva őszintén, nem tudom, hogy ezt tettem volna, mert bármekkora is lehetne önhittségem, addig nem terjedhetne ki, hogy oly tényt követtem volna el, melynek okvetlen collariuma lenne részemre az örültek háza. (Nem confundálhatván magam a király személyével.) Bátor valék azonban arra utalni, hogy sokkal hazafiasabb tény a mi viszonyaink között az általok rosznak tartott kormányzatot az által javítani, hogy igyekezzenek saját részükről is abban részt venni. Ezt tehettem, mert nem tudom azt, minők azon fontos elvi eltérések, melyek ebben gátolnák, nem lévén álláspontjuk velünk szemben körvonalozva. Így nézetem nyilváníthatom, lévén erre nekem mandatum: a hazafiság. Lehet, ha e nézeteket ismerem, nem tettem volna s nem lettem volna elég bátor saját nézetemet kockáztatni.

Gr. Bánffy Béla.

— Galaczi rendes levelezőnk írja: okt. 30-ról 31-ére éjjel itt ismét 240 önkéntes utazott kerezstűl.

Tegnap az itteni katonai parancsnokság igen fontos sürgönyt kapott, tartalma még egészen ismeretlen előttem — annyit azonban bizton tudok, hogy nagyobb összpontosításokra vonatkozik.

Mint megbízható körökben hallani, a törökök minden már századok előtti tőlünk elfoglalt zászlókat, könyvtárakat és régiségeket viszsza fognak adni.

Alexinác esése az itteni atyafiakra kellemetlenül hatott. Az idegenek ezzel a háborút közel befejezettnek, a rom. bolgár és örmények pedig most kezdődőnek tartják. A kereskedő világban nagy a lehangoltság.

Bazain Törökországban van s legközelebb egy commandót fog átvenni.

— A pénzügyi bizottság oct. nov. 4-iki ülésében az általános jelentés fölötti vitát folytatta.

Lukács osztozik Wahrmann azon véleményében, hogy a jelentés a pénzügyi helyzetről ily viszonyok közt ne szóljon.

Simonyi ellenkezőleg a jelentésben a pénzügyi helyzetnek őszinte feltárását kívánja. A miniszter előterjesztései azonban korántsem szolgáltak a pénzügyi helyzet teljes felderítésére.

Széll miniszter ismétli, hogy megtörtént a megtakarítások terén annyi, a mennyit a létező viszonyok közt tenni lehetett. Abban keresi a megnyugvást, hogy a deficit az utolsó években 60 millióról 18-ra szállott, s hogy államháztartásunk 1874 óta 17 milliónyi javulást mutat. A jövő iránti terveket maga is melózendőnek véli a jelentésben, de a multtal szemben történt javulás constatalását igazoltnak vélné. Horváth L. a fedezetre nézve

saikkal szemben a gyakorlásnak igen is van befolyása a lélegzőképesség növelésére, a mennyiben egyeseknél 10—14 napi gyakorlat után 25—30%-nyi növekvés tört abban észlelhető.

Azután a lélegzősmérés értékéről szól a kór-meghatározásban. Aspirometria segítségével csak tetemes eltéréseket lehet felismerni a lélegzőképesség normalis értékétől. A normalis lélegzőképességet is csak igen nagy 10—20%-nyi hibával lehet meghatározni; kisebb eltérések azért nem mutatnak okvetlen kóros állapotokra. A spirometriával mindig csak annyit lehet meghatározni, hogy a lélegzőképesség közel áll-e a normalishoz, vagy sem. Továbbá e módszer csak is a lélegzőképesség mielőltéről ad felvilágosítást, magára a kórfolyamat minőségére nem; így a differentialis kór-meghatározásban nem alkalmazható. Annál fontosabb e módszer azonban az egyes esetek huzamosabb megfigyelésénél, a mennyiben a lélegzőképesség változásait, javulását, vagy rosszabbodását, számtani értékeken adja meg, így a kórjóslat megállapításánál is az alkalmazásba vett gyógygyógyászati hatályossága vagy hatálytalansága meghatározásánál megbecsülhetetlen eszköz. A spirometria elterjedésének úgy a kór-doi, mint a magán gyakorlatban nézete szerint, eddig leginkább az állott útjában, hogy a lélegzősmérő eszközök sem a Hutchinson féle vagy az ezután készült spirometerek, sem a gázóra nem voltak eléggé jótányosak és eléggé transportabilisok.

megadja a miniszternek a kért alternativ felhatalmazást, s a jelentésben jelzendőnek tartja a költségvetés által tényleg felmutatott haladást. — Pulszky ugyanily értelemben nyilatkozik. Somssich a fedezetre nézve pártolja Wahrmann azon indítványát, hogy első sorban a rente jelöltségek ki fedezeti módnak. Csengerly a nézetkülönbség folytán, melyek ugy az administratio, mint a közgazdasági politika feladataira nézve uralkodnak, nem tartaná helyesnek a jelentésbe oly általános elvek felvételét, melyek alatt mindenki egyebet értene; hanem konstatalandónak véli a történet haladását s a fedezetre nézve elfogadja a pénzügyminiszter javaslatát. Tiszta m. elnök Simonyi ellenében megjegyzi, hogy a kormány az új kiegyezésnél tévedhetett annak felfogásában, mit kíván az ország érdeke; de elutasítja a vádat, mintha feláldoztatott volna ezen érdekek. Szólv is barátja az önkormányzatnak, de kiemeli, hogy nálunk hol az önkormányzatot fizetett tisztviselők teljesítik, annak kiterjesztése nem eredményezhet nagy megtakarításokat. A jelentésben kimondhatná a bizottság, hogy az egyensuly még nincs ugyan helyreállitva, de történet ez irányban oly haladás, a melynek folytatásától néhány év alatt remélhetni az egyensuly helyreállitását. — Hegedűs hozzájárul Horváth L. felfogásához. — Helfy kívánja, hogy a jelentés a jövőben követendő irányelveket is kiemelje, s a kormányt az adóképeség emelése céljából szükséges javaslatok előterjesztésére is utatassa.

Ezzel a vita befejeztetvén, a bizottság a deficit fedezési módjára nézve megadja a miniszternek a kért alternativ felhatalmazást, s a jelentésben a jövő iránti tervek mellőzését s az egyensuly helyreállitása fel történet haladás konstatairozását határozza el.

Ezzel az ülés véget ért.

— Osztrák képviselőház. A „Bécsi híradó” írja: Midőn e sorokat írjuk, a kormány iparkodik a keleti vita elnapolását keresztül vinni, mert félnek, hogy az be- és kifelé is rosz hatással lesz.

Annyi tény, hogy practicus eredménye nem lesz a dolgnak még akkor sem, ha mind a béjegyzett 40 képviselő beszél a dologhoz.

Az osztrák-parlament mindkét házának ügyrendje megengedi ugyan egy interpellatioi válasz feletti vitát, de nem engedi a szavazást: a válasz tudomásul vétetik-e vagy sem. Miután tehát szavazás után nem lehet constatalni, valjón mely nézethez hány képviselő csatlakozik, ugy az egész vita csupán a személyes nézetek csatározása leend, a parlamentarizmus fogalmak szerint nem lehet hatása a vitának, mert a bizalmi kérdés fel sem tehető. Ellenben lehet roppant hatása kifelé, mert rémitő sok kellemetlen dolgok fognak felállani minden oldalon és sem az osztrák, sem a közös kormány

Kapcsolatban ezzel bemutat egy Lowne féle compendiosus spirometert, melyet a kórtani intézet részére az idei londoni tudományos eszközök kiállításáról hozott magával. Ez eszköz kicsinyiségénél fogva trasportabilis. Nagysága alig nagyobb, mint egy jó ivópohár.

Felső része óraszerű tokot képez, melynek czimlapjáról lehet olvasni angol köbhüvelyekben a gépen keresztűl kilehelt levegőt. A lemérés elve abban áll, hogy egy, az óralap alatti lévő zárt hengerbe egy kis szélkerék van behelyezve, melyet a zárt tokba vezető csatornán befújt levegő forgásba hoz, s forgása közben a kerék tengelyével kapcsolatban lévő óramutató forgások számát leírja. A befúvó csatornával szemben egy kis cső vezet ki a gépet megjárat levegőt. E kivezető csővön egy szelep zárja el a nyílást, egy kis rugó által folytonosan oda tartva; a rugónak csak annyi ereje van, hogy mintegy 10—14 mm. vízoszlopnyi légnyomásra kinyílik.

A kisgép bevezető nyílása és a száj közé még egy kis szűrő edény jön, mely a kilehelt levegőbeli vízpáráknak lehűlése és fel fogása végett használatkor hideg vízbe állítandó. Mindenik eszköz mérő képessége külön van meghatározva és az eszköz hibájára ritkán hájgá tul az 1—2%-ot.

(Vége köv.)

prestige nem fog nyeroi e vita által, melylyel hosszú bünlajstromra fogja magát viinni.

— A legutóbbi minisztertanács tárgyalta az árva- és gyámhatósági törvényjavaslatot. A minisztertanács e törvényjavaslatot magáévá tévén, a belügyminiszter azt még a téli ülésszak alatt a törvényhozás elé fogja terjeszteni.

A háboru.

A fegyverszünet.

A fegyverszünet megkötése egyelőre némileg lassítja az események fejlődését keleten, de a helyett, hogy bár csak halvány reményeket ébresztett volna a békés kibontakozás lehetőségére iránt, minden oldalra, csak még fokozottabb aggodalmak nyilvánulnak, s általában a meggyőződés, hogy az orosz ultimatum elfogadása a porta által egyebet alig fog eredményezni, mint hogy az orosz kabinet majd új ürügyet keres a háborúra.

Az ultimatum elfogadásáról érkezett újabb tudósítások megerősítik azon felfogást, hogy Oroszország e lépésének megalázó jelentőségét a török államférfiak ha nem is a dolog lényegére, de legalább formájára nézve ügyesen elkerülték, az ultimatumot meg nem érkezettnek tekintvén, s a fegyverszünetet úgy tüntetvén föl, mint a mely valamennyi hatalom közvetítése folytán adatott meg.

Ennek megfelelően a porta következőleg notifikálta a fegyverszünet megkötését:

„Ignatieff tábornok kormányának nevében két havi fegyverszünetet kívánok a többi hatalmak képviselői e kérelmet támogatván, a fényes porta, hogy újabb bizonyosságát adja békülékeny szellemének, megadta a fegyverszünetet a megparancsolta a hadsereg vezéreinek, hogy az operációkat függeszsek föl. A fegyverszünet nov. 2-án kezdődik.“

Montenegróból.

Montenegróból 61 jelentik, hogy Nikić fejedelem, seregének nagyobb részét hazaparasztolta.

Pénzszavaz Oroszországban.

A „Money Market Review“ leírja a múlt hó 15. kereskedelmi és pénzforgalmi panique-ot Sz.-Pétervárott, melynél egy napon első rendű bank-váltók kamatlába felemelkedett 15%-ra. Ez volt már akkor a háború hírek hatása. Tény, hogy azon nagy összegek aranyban, melyek újabb időben Sz.-Pétervárról a külföldre küldettek, nagyon nyugtalanítják az orosz kereskedelmi világot. Egy újabb millió livre sterl. várnak a héten Londonba, Sz.-Pétervárról, a mi az eddig ide küldött összeget 3 millió font sterlingre emelendi. Ha a keleti bonyadalom még tovább tart, ezen ércz-pénz kivitel még tetemesen fog növekedni és az orosz kormány pénzügyi helyzetét még bonyolultabbá tenni.

E körülményt nem szabad szem elől veszíteni, mert ez fog a keleti ügyek fejlődésében talán nagyobb szerepet játszani, mint akár mi más.

Hitel-miveletekre Oroszhonra nézve az angolpiac el van zárva.

Oroszország követelése.

Oroszország követeléseiről igen érdekes hírt vesz az „Allg. Ztg.“ E szerint Ignatieff tábornok a párisi szerződés megsemmisítését követelte volna, továbbá egy új szerződés megkötését, melynek értelmében Oroszország elismerteti a törökországi szlávok védelmének. Az orosz kormány Manteuffel tábornok által — folytatja a levelező — értesített, hogy Németország csak addig támogatja az orosz javaslatokat, a mig nem ütköznek Ausztria-Magyarország érdekeibe. A szultán engedni akar, mert meggyőződött, hogy Törökország nem képes Oroszországgal ellen háborút viselni; összehozhatna ugyan még 120—150 ezer embert, de ezeket nem győzné pénzzel.

Időközben még egy ushészeg merült fel; azt mondják — és e híregész határozottsággal lép fel — hogy V. Muradnak daganata volt a feülében; e daganatot kinyitották és most az exszultán folyógyógyulását remélik közel időre. De e hír még megerősítésre vár.

Fordulat az osztrák politikában.

Az orosz ultimatum és a nagymérvű orosz hadikészüldések folytán a bécsi irányadó körökben beállott fordulatot jelzi a „Freundenblatt“ mai cikkke. E lap, mely eddig mindig, a hármass szövetség rendületlen voltáról cikkezett, ma constátálja, hogy az ultimatummal Oroszország kilépett a hármass szövetség köréből s a lap azt találja, hogy e lépéssel „Ausztria-Magyarország állása is szabatosabb lett.“ A „Freundenblatt“ ezután így szól: „Ausztria az új viszonyok között is hű marad azon célhoz, melyet maga elő kitűzött. Jogosult befolyása ezután is a béke fenntartására van szentelve. Az ottomán birodalom integritásának fenntartása s a keleti keresztények javára elérendő reformok: ezek képezik ezután is keleti politikájának irányadó pontjait. E kettős gondolatból indult ki gr. Andrássy m. é. dec. 30-ki jegyzékében; ehhez kell visszatérnie az európai diplomatiának, ha keleten tartós művet akar alkotni.“

Nyomor Szerbiában.

Dr. Ziemann a manchesteri jótékony társulat megbízottja jelenti, hogy a Deligrád mögötti hegyekben 11 000 nő, agg, gyermek és sebesült van. A gyermekek tömegesen halnak, a felnőttek orvosi segély nélkül vannak, a menekültek számára a kormány állítottott fel holmi rossz összetakolt barakokat, de ezek ha zsúfolva tele vannak, csak is 4260 egyéneknek nyújtanak hajlékot.

Ruha, étel, tüzelő anyag, minden hiányzik, Ziemann 100 bolgár árvát szedett össze, kiket gondját viseli, Szerbiában oly nagy a nyomor, hogy nem találkozik senki, a ki ezárvák közül csak egyet is venne magához.

Táviratok.

Bécs, nov. 4. Az interpellációra adott válasz fölötti vitán a képviselőház mai ülésén az itteni diplomatiái körökről nagy számmal voltak jelen. Kuranda heves támadása minden oldalról visszatetszést keltett és Plener ellen-támadása által ellensúlyoztatott. Egyébiránt Hohenzwarthnak Andrássy szellemében tett nyilatkozatai lendületet adtak a vitának. Zschok báró képviselőnek az a nyilatkozata, miszerint Rodich tábornok tagja az omladinának, rendkívüli fölindulást keltett.

Bécs, nov. 4. A „P. C.“ jelenti Konstantinápolyból, hogy a konferencia kérdése erősen előtérbe lépett. Ignatieff tábornok a konferenciának egy európai városban való összehozása mellett nyilatkozik, ugyanis Velencében, vagy Bernben, s a legközelebbi napokban kész konferencia-programmot akar a hatalmak elé terjeszteni. A porta semmi esetre sincs a konferencia ellen, feltéve, hogy abban való részvételre meghívatik.

Nándorfehérvár, nov. 4. Csernajeffer letétele tény. A hadsereg újja fog szerveztetni.

Konstantinápoly, nov. 4. Oroszország a fegyverszünetre vonatkozólag újabb nehezségeket tesz.

Nándorfehérvár, nov. 4. Nikicza fejedelem táviratilag jelenti Milán fejedelemnek hozzájárulását a két havi fegyverszünethez.

Nándorfehérvár, nov. 4. Csernajeffer állásától véglegesen felmentvén, holnap ide várattik. Horvátovics helyébe főparancsnokká kineveztetett. Csernajeffer elhagyja Szerbiát s alkalmasint a Svájcba megy.

A büntető codex.

(Bizottsági tárgyalás november 4-én.)

A jegyűi bizottság november 4-iki ülésében folytatta a büntető codex tárgyalását. A 91. §. a fegyháznak büntőre enyhítését engedti, ha a bűnösre az előbbi aggkora, betegség vagy testi gyöngesége miatt igen súlyos. — Bokros, Szilágyi és Komjáthy a §. kihagyása mellett vannak, megjegyezvén, hogy ez intézkedés a végrehajtás körébe való. — Csemeghi államtitkár s Pauler előadó jobbnak tartják, ha eziránt a törvény intézkedik. — Horánszky mellőzni kéri azt, hogy a fegyház helyett alkalmazott büntőn tartama aránylag felemelendő. — Hodossy a §. esetében büntőn helyett is fogságnak alkalmazhatását kívánja. A §. Horánszky indítványa szerint elfogadtatt azon megfontalással, hogy a fegyházbüntetés hasonló időtartamu büntőre enyhíthető a §. esetében. A 92. §., mely szerint a szabadságbüntetés leszállítandó arányosan annál is, ki ezenfelül hivatal vesztésre is ítéltetett. — A bizottság Bokros indítványára a §-t törölte. A 93—95 §-ok lényegesen módosítás nélkül elfogadtattak. A 96 §. szerint több vétség, vagy vétségek s kihágások halmaza esetén a fegyházbüntetés leg-hosszabb tartama egy évvel felemelhető. — Szilágyi kimondandónak véli, hogy a törvényben meghatározott leg-hosszabb tartam emelhető egy évvel. — Hodossy ellenkezőleg csak a legsúlyosb vétség legmagasb büntetésénél kíván egy évi emelést. — Bokros 3 évi emelést kíván. A bizottság kimondja, hogy csak a convent-büntetés maximuma emelhető egy évvel.

A 97. §. elfogadásával az ülés véget ért.

Az osztrák birodalmi tanácsból.

Az osztrák birodalmi tanács képviselőházának oct. 4-ki ülésében a nagyrédekü külpolitikai vitát Zschok báró nyitotta meg; beszédből ezeket említi ki:

A Balkán félszigeten eddig mindenkor orosz befolyás szította a felkelést; ezuttal egy új mozzanat járult hozzá: Ausztria támogatása. Szabad volt a határokon át fegyvereket szállítani; a felkelési bizottságok köztudomás szerint osztrák városokban székelték, sőt az egyik főbizottság Bécsben székelt. Tény, hogy Dalmátország helytartója, ki az omladina tagja, pártolta a felkelést: Szerbiába szabad volt fegyvereket szállítani, de a kiki kikötött elzáratták. A bolgárországi kegyetlenségeket illetőleg szóló arra utalt, hogy mit miveltek az oroszok

Lengyelországban, majd pedig nálunk 1848—49-ben.

Szólok kikel az annexió-politika ellen és kéri, hogy a felhivatalos politikát miért hangoztatták, úgy is vannak már orr és fül kaszáló népeink. És vajjon chimera lett-e az európai népjog?

A keleti zavargások nem érnének véget, ha a török állam helyére kis keresztény államok lépnének, melyek egymással folyton hadakoznának. Monarchiánk érdekeinek legjobban felel meg, ha az oszmán birodalom integritása fenntartatnék. (Ellenmondás jobbról, bravo! balról.)

Szólok meg van győződve, hogy a monarchia népei örömmel mennének a zászló után, ha igazságos ügyet, világos, öntudatos politikát kellene védeni, de kalandos politikát nem akarnak. Szólok utal az orosz diplomatiá perfidijára, kitéjti, hogy annak, a mit Andrássy a felkelés localizálását illetőleg ígért, ép az ellenkezője történt, hogy Andrássy hűtlen lett a határozott oroszellenes politikához, melyet 1870-ben vállalt, és ezért szólok azt óhajtja, hogy a kormány ne más férfi kezébe jusson, oly férfi kezébe, ki az állam hajóját éles szemmel megóvjá a fenyegető szirtektől; Andrássy bukása pedig maga után vonná az osztrák cabinet bukását is.

Tanügy.

A magyar nyelv népiskoláinkban.

(Folytatott a háromszéki tanító-testület közgyűlésén K.-Vásárhelyt, okt. 27-én, 1876.)

Második közlemény.

A modern népek az által különböznek a régiektől, hogy míg ezek a tájszólásoknak, különféle dialektusoknak rabjai, addig azok teljesen egyöntetű, általánosan elfogadott irodalmi nyelvet beszélnek kevés kivétellel.

A magyar — a mint Ballagi mondja — őseredeti alakját ma is megtartotta; mert 1) szókinése, a mint tudva van, egytagu gyökökön nyugszik; 2) a gyökökben a hangutánzó elem rendkívül túlmagyará, ugyanígy, hogy mi a természeti tűneménynek, egyes feltűnő tárgyaknak, állatoknak stb. olyan elnevezéseket adunk, melyek az illető tűnemény, tárgy, vagy állat hangjának leginkább megfelelnek. A háztetőről leeső vírzéscseke azon bang után, melyet esésekor hallat, csepp; a kakuk, bibic, hangja után lett miau-cska (macska). Hogy többet ne említsék, ilyen hangutánzó szavak: dörrög, ropog, pattan, puffan, csörög, zörög, zug, bug, kerepel, csattan, susog, rotyog, harsog, sustorog stb. stb. 3) Az ige és névalakok továbbá gyakran azonosak, pl. ég, agg, mint főnév; vén, mint ige vőnül, fő, nyom, stb. főnév és ige ugyanszon alakban. Hosszas volna ezeknek elemzésébe bocsátkozni, a fentebbi példákat is csak azon állítás igazolására hoztam fel, hogy a modern nyelvek sem a hangutánzás, sem a különféle szavakhoz azonosítást nem tűrik. Másfelől azonban nem tagadhatjuk, hogy éppen ezen hangutánzások és azonososságok gyakran a leírás természetességét eszközölik s gyakran a legelmésőbb szójátékok eleit képezik.

Van azonban ezeknél a magyarnak nyelvben nehezebben írható hibája s ez a már fentebb is említett számtalan tájszólás. Egyetlen nemzeten se látszik meg annyira, mint a magyar emberen. A bécsi német pl. másképp beszél mint a berlini, a provençei francia előt a párisitól; de Magyarországon a hány megye, annyi tájszólás van. A palóc azt mondja: „ne porogao agan avó“ s ez a mi nyelvünkön annyit tesz: ne porozz azzal az ággal. A baranyamegyei parasztembert már a szomszédos Somogy megye sem érti minden kifejezésében. S hogy közelebről a székelységről szóljak: engem nagyon meglepett, mikor a csiki székel „kénytelen csuszó“-ját hallottam s igen jól nevettem, mikor a nyerges „nyugalom-tökének“ hallám nevezettni. A csiki székel asszony azt mondja a szolgálónak: „te Pönzsi te! hüvelykőld meg a tehenet, stasziid ki a gyülekezethez, haad baameesz kodjéek“, vagy más szóval: fejd meg a tehenet, s tereld ki a csordára stb.

Sőt Háromszéken is számtalan új meg új tájszólásokkal találkozom az iskolában is. Voltam egy kövizgálaton, hol a növendékek éppen a történelemből beszéltek. Egyik IV. Béláról azt mondja egy helyen: „Béla véres kardot hurcoztatott az országban, de a nemese nem mentek háborúba, s kardjok ott pirisznýdett a falon“. A másik a pogány lázadásról beszélt s azt állította, hogy Gellért püspököt a róla elnevezett hegyről ledoroktatták és a keresztények közül igen sokat meggyuzasztottak, stb.

Ezek és ezekhez hasonló példákat, gondolom, önök is tudnak tekintélyes számban idézni. S ha hozzáteszünk még, hogy növendékeink nemcsak a megszokott, eléggé nem helyteleníthető tájszólásokat használják, hanem

fejlődési arányukhoz képest egyáltalában nem beszélnek szabatosan: ki kell mondanunk fájdalommal bár, miszerint a magyar nyelvet népiskoláinkban vagy nem tanítjuk, vagy nagyon kevés gondot fordítunk arra.

A felső nép- és polgári iskolák nagy részében, például, hol már a szakszerű tanításmód áll fenn, a magyar nyelv tanítója teljesen magára van hagyatva. Ott a természettan tanítója meglegszik azzal, ha tanítványa tárgyszerű ízeletet ad; az előadás alakjával nem sokat törődik. „En természettan, vagy számtant tanítok és nem magyar nyelvet, gondoskodjék a szabotasságról a magyar nyelv előadója, nekem az nem kötelességem.“ A legutóbb helyen ilyen felfogással találkozunk. Hogy aztán a magyar nyelv tanítója a hetenkénti 4 óra alatt nyújthat-e növendékének elég gyakorlati képességet, azt tekintetbe senki sem szokta venni.

Az elemi iskola oktatásánál már osztályrendszer van. Itt a tanító minden tárgyat kezel. Azonban a fennfőrtó eset rendszeren itt is előáll. A tanító nem ér rá a történelem, vagy természetrajz tanításánál nyelvtant, szófüzési hibák javítására, hanem meglegszik azzal, ha a növendék nyelvtani képességét a kiszabott órákra szoríthatja. Hogy azonban ezen az uton mennyire tanítottunk az élet számára: fentebb példákkal is illusztráltam.

Egy kis helyreigazítás.

A „Kelet“ 251-ik számában Kalamus aláírásával a háromszéki tanító-testület idei közgyűléséről adott tudósítás, (mely a t. szerkesztője korábbi megjegyzése szerint két tudósító közleményéből van összevonva), az én felolvasásomról meg nem érdemelt dicsőréttel emlékeztet meg azzal zárja be sorait, hogy a felolvasás „a gyűlés bírálatán felül való munkának nyilvánított az elnök által.“ Miután tudom, hogy ezen túlságos magaslatás nem a „Kalamus“ tollából került ki; mert ő a gyűlés komolyságával és tekintélyével összeférhetiennek tartana bizonyosan egy ilyen határozatot: engedje tudósító a kijelentésem a t. közönség előtt, hogy fentebb intézett szavakaim sem az elnök, sem pedig a gyűlés nem mondá ki.

A gyűlés tekintélyének megőrzése szempontjából ezt a kis helyreigazítást meg kellett tennem.

Sepsi-Szent-György, 1876. november 4-én.

Málik József.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— Nemzeti színház. „Iskarióth.“ Eredeti szomorújáték öt felvonásban. Írta Váradi Antal. A kolozsvári színpadon először előadott 1876. november 4-én.

A tragoedia, mely szombaton zsufolt ház előtt került színe, már részletesen volt ismertetve a lapok tárczájában. S ezért fölsőlegesnek tartjuk a mű mészéjét e helyütt ismételni.

Váradinak e színpadi műve — ha jól tudjuk: első drámai kísérlete, — minden esetre igen figyelemreméltó jelenség legújabb drámairodalomunkban. A roppant sok sejtettség között, melyeket a dráma-irodalom nálunk is, de külföldön is naponkint produkál, valóban csak örömmel fogadtuk e művet a drámai költészet minden barátja; s különösen kétszeres örömmel napjainkban, mikor, úgy látszik, nemcsak a nagy közönség vesztette el érzékét a magas drámai költészet, — különösen a tiszta válfajok, — iránt, de a költők sem mernek — vagy nem tudnak — szélesb látkörű magaslatra emelkedni, hol az általános emberit, a lét és szellem nagy kérdéseit ölelhetnék föl a költészet eszményítő hatalmával. Mintha hiányzanék a jelenkor költőiben az örök, a szellemi, az eszményi, a fenséges iránti érzék: annyira nem mer képzeletük a magasba csapongni, hol nemcsak a pillanat mulékony tűneményeit, de a mult és jövő titkait, az eszmét is, azt, a mi az emberben több a romlékony anyagnál, kileszheti a költő jószelleme! Hja! maga az egész kor, úgy látszik, prózai, közepes, vagy — ha úgy tetszik: — gyakorlati, mely az élet mindennapi küzdelmeiben mintha csak az anyagot látná maga előtt, a magasabból, a nemesebből pedig fogalommal sem bírna, mert elrejtette azt zemei elől — az u. n. jól felfogott praktikus irány, magyarul a — pénz!

Ebben a nivelláló praktikus világban aztán nem csoda, ha az igazi, az antikszertű költészetnek egy-egy gyöngébb fellángolása is valódi tűnemény, mely éppen ennél és ritkaságánál fogva a nagy tömegben is érdekeltéget kelt, nem ugyan azért, mintha a közönség valami nagy élvezetet tudna találni benne, hanem mert — kíváncsiságát elégítette ki.

„Iskarióth.“ dacára a fogyatkozásoknak, melyeket a példánykópál tekinthető shakspearei és antik tragoediákkal összemérve, e műben tagadhatlanul föl kell ismernünk, egyike dráma-irodalomunk maradóbb értéku termékeinek. Inkább csak drámai költőmény ugyan, mint színpadra alkalmas tragoedia; de így is valódi tehetség hivatottságáról tesz bizonyosságot. S a bíráló-bizottság nem találta is

a kifűzött jutalomra méltónak, — a miben pedig aligha volt egészen igaz, — de színrodalmunk kétségteleül tartalma és szép költészettel irt művet nyert benn mely a felfogás eredeti merészségénél, az nyíra ismeretes mesének érdeket keltő felolgozásánál az alakok erőteljes s mélyre lá jellemzésénél s a dictió itt-ott valóban kősi szépségénél fogva élénk és költői hatást tud gerjesztetni a nagy közönségben is.

És ezt, a hatást, a siker már a szombati első előadás alkalmából is instatálhatjuk: a nagy közönség egész élvezetl nézte végig a három órát tartott előadást teljes megelégedéssel távozott a színházból.

Egyébiránt az előadás nagyon elősegítette Váradi „Iskarióth“-jának sikerét. Egyike volt az idény legszebb előadásainak minden részletében gondos, sikerült, a szerek egytől-egyig a legjobb kezekben. Az est kerének — az előadást tekintve — orszáldrőg, természetesen ezuttal is a Kovács Gyuláról volt, ki a címszerepből megkapó alakot állott elénk, telve élettel, erővel, igazsággal; s különösen a III. és V. felvonásbeli jelenetigazi művészet voltak játszva. Tán fölsőleges mondanunk, hogy a közönség zajos tapsai erre este is leginkább őt illették.

A többiek közül Szacsya, ur János apostol, Mátrai ur pedig Annás szerepében igen szép játékok fejtettek ki, valamint Szentgyörgyi (Péter), Földényi (Nephtal, Szombathelyi (Kaiphaz), Vidor (Ruben), Drófi (Isachar), Krasznai (Ahasver), és Hetény (Pontius) urak is dicsőréttel megállották helyret.

Az egyetlen női szerep: Iagolna a Komáromi M. k. a. kezében volt Ha azt mondjuk: nem ejtette el szerepét, is keveset mondunk; ha pedig azt állítók, egy jól, vagy éppen szépen játszott: akkor ng nem érdemelt dicsőréttet pazarolnánk rá. A t. kisasszonyról, ki mint szerződött tag, ottal lépett föl harmadszor, eddig szándékon halgattunk. Vártuk, hogy valami nagyobbababú tragikái szerepben mutathassa be magát, melyre hosszabbabban készülvé elő, s így nagyobb sikert arathatva, — mint két első felépésével: mi is teljes elismeréssel szólhassunk először színházunk ez új tagjáról.

S ha ezuttal sem lehet ismerésünk teljes: ennek sem a szombati srep, sem mi nem vagyunk oka.

Komáromi M. kisasszonyan tapadhatatlanul van olyan adomány, mely színpadon szépen lehet értékesíteni: szép ornamta, kifejező arca, deli alakja, — habár e néha nincs a legjobb symmetriában a többi lakokkal, — fölteleztet elméleti tanulmánya mindez igen biztató lehet. Csak hogy úgy tszik, szerepeivel — vagy kedv hiányában vgy más okból — nem foglalkozik behatóbb, nagyobb figyelmet nem fordít rájuk. S pedig nagy baj. Mert bizony megfeszített tanulmányozás, szerepeibe való mélyebb behatás, azoknak alapos és helyes felfogása nélkül oha sem fog haladni s meg sem közelítni a válaszonalat, mely a robotszer, lecsedés-nélküli mesterséghez hasonló komedizást a valódi művészet től elválasztja.

Szombati játéka is bizonyos chablonszerűség ömlött el, mely egy bizonyos szavallási modort tartva szem előtt, elondja ugyan a szerep szavait, de a különféle helyzeteknek, a kedély és szenvedély hatalma és gyengébb hullámzásainak megfelelő szövezés nélkül s auékül, hogy a hallgató a színpadon életet, szenvedélyt, igazságot tna és illuzióba tudná magát ringatni. Egy több-kevésbbé helyesen szavaló szép alak állt ettünk. S ezzel vége. Játékot, élettéljes alakítást, tüzet a szemekben, kifejezést az arcon, mesterkéletlenséget a gesticulációban: mindehi hiában kereszük. Ime, ezt találtuk mi Komáromi M. k. a. eddigi föllépéseiben s ezt a szímbati szerepében is. Meglehetősen helyes szvállást, — de a mely, különösen a hangszózat illetőleg, szintén nem volt mindig corre p. o. az első felvonásban, mikor szerelm történetét beszéli el; — egy kis egyhangságot ugyanebben a szavallásban; meglehető élettelen gesticulációt, melyen néha szinte irívólag látszott a betanultság; másfelől itt-ott egy kis hevet, egy-egy igaz, meleg hangját kedélynek: — im ezt láttuk és éreztük Konromi M. k. a. szombati Magdolnájában, melyel pedig sokkal nagyobb hatást is lehetne kelteni, mint K. M. k. a. keltett ezuttal. Milazonáltal egy-egy igazabb, megkapóbb mondatot, melyben tudott a hallgató szívéhezis szólni, nem tagadhatunk meg Komáromi kisasszonytól s ezekért nem maradt a közönség sem adós a tapssal.

Ami végül a darab kiállítását illeti: az szintén igen gondos volt, az új díszletek és előtözekek igen szépek és korhiek, kivéve az első felvonásban a nép-öltözkéket, melyek nem zsidó nemzeti kosztümmöt, hanem római plebszet mutattak. Kár volt már erre s nagyobb figyelmet nem fordítani.

Nlt levél

A szobth János urhoz, az „Ébredés” szerkesztőjéhez.

A helybeli egyetemi ifjúságnak okt. 31-én tartott második értekezletén nagy többséggel (legalább is 3/4 része) jelen volt; tehát valószínűleg az „Ébredés”-ben foglalt azon állítás, hogy a kisebbség izzotta a tiltakozó határozatot; mely önnök beküldetett, s a melyre nem rastelli ön beírt fogással lefogadatlanként prókátorozni az ifjúság elnökét és jegyzőjét, kik nem mulasztottak el önt a „Kelet”-ben hivatott felvilágosítási eljárásuk correct volta felől. Erre jött az a válasza „Apró mamelukok” címen aristocratus göggel tartva, „állami fizetésre való aprítók”-val lekicsinyeli az ifjúság megbízottját.

Ferditéseit meg kell bámolnunk; hisz mi a pesti ifjúságról mit sem szólnunk tiltakozásunkban (egyébeken a 60-as bizottság rosszallását fejezte ki mintha kormányellenes ditiók felett.) Magától esik önnök azon humoros megjegyzése, hogy politikai érzületünkkel kismeg gondol, tovább, hogy a kormány eljárását helyeseltük a török demonstrációban, mert értekezleti elnök és gyűző kimondták nyilatkozatukban, hogy a fiasság pártállást elfoglalni nincs hivatva, s hogy a kormányban bizik, nem kötötte eszébe hanem általában mondta ki a hazai ügy elintézésére vonatkozólag. Szóval tiltakozásunk csupán némely hamis tők ellen adatott közre kik a fiasság tüntetéséből érvet faragtak kormány ellen.

Elvárjuk a tiszker. urtól, hogy a kolozsvári egyetemi ifjúsággal loyálisabban beszéljen, s kicsinyeskedését hagyjon fel. Ez utolsó szavunk e tárgyban.

Kolozsvárt 1876. nov. 5-én az egyetemi ifjúság állandó választmánya.

Arkos Gyula Bánffy Zsigmond, Balásy Dénes, Berthóty Endő, Bürg Dénes, pénztárnok; Czákó József titkár Csátó Gábor, Fritsch Albert, Gothárd János, báró Györfy Pál jegyző; Hamary Béla elnök Kádó Ferenc, Kassay F. Ákos, Khudy József, Rápolthi Gábor, Resznyi Aurel, Sándor Jenő, ifj. Sáni László, Szabó Gyula.

Erdélyi ügyeihez*)

Nem volt régen; még vannak azok közül, kik lángoló arczal tűzték a küzdő magyarhós keblére az okádát.

Még ének scan, kik női hivatásuk legmagasztosabbikát, önleányi köteleiket híven teljesítették.

Mig szilárd lelkkel védte a férfi hazáját, szíve utolsó dobánásig ott volt mellette az önzefájdító nő, törölte a verejtéket, s áldott keze ápolta a sebeket.

Aztán a zász meghajolt... a kard keltétörött...

A szabadságot fitogtató nemzetek elfordíták arczukat, s veszni engedték a magyart.

Volt egy barnak nevezett pogány faj, melyet csak gunyolva szoktak felemlíteni, az a megvetett török nemzet hajlékot adott a bujdosó magyarak, enyhületet szerzett a megtört honfi kebeknek.

Erdélyi hölgy!

Sulyos csatá viv, lételért küzd e pillanatban Törökország.

Női kötelességek most abban áll, hogy férjete, fiaitok, barátaitok és hazafiaitok egykori megmenek enyhítsék szenvedéseit, a hősi küzdelemben megsebesült török rokonaink segítségét siessetek.

Adakozzon mindenki úgy, mint sorsa engedi, s filléreiket leadott leszen a lerótt kötelesség szent érzetálat.

A küldemény (pénz, tépés, sebkötél) Kolozsvárra Czákó József joghallgatónak, a tudomány-egyetemre címzendő.

Jelszavunk: a hamar ad, kétszer adott! A kolozsvármagyar királyi tudomány-egyetem ifjúságán segély-gyűjtő állandó választmánya.

Kolozsvárt, 1876. november 5.
Hamary Béla, Czákó József,
elnök. titkár.

A „KELET” magán-távirata.

Feladatott Budapest, nov. 6. 9 ó. 40 p.
Érkezett nov. 6. 10 ó. 45 p.

Oroszország a demarcatiónális vonalat a szerbek és törökök között aként kívánja megállapítani, hogy Alexinác, Djunis, Deligrá a szerbeknek visszaadassék.

Az Oroszország részéről küldött ultimatum miatt hatalmak, Péterváron sajnálkozást fejezték ki, de jegyzék váltás nem volt.

A „Tagblat” azon meglepő hírt hozza, hogy Gacsokoff elboacsátatik.

Ma menne a hatalmak képviselői Abdul Kerim thorbá, a két fél közt a határvonal megállapítására.

A fegyverszünet alatt a főbíbor Alexinácnaál iz.

*) Kérlek az erdélyi magyar sajtó felhívásunkat megfigyelni.

A törököknek Deligrádba való vonulását a hó megakadályozta, s a lovaság visszavonatot onnan.

A szerb tiszték fizetése leszállított.

Szemendriánál és Dubraviczánál sok csolnak vár a román sereg átszállítására.

A román hadügyminiszter bejelentette a kamarának, hogy a behívott katonák örömmel jöttek; engedélyt kért, továbbá, a katonaságnak a szokott időnél huzamosabb benntartására, 4 millió póthitelre, fegyverkezés kiegészítésére.

A török csapatok nov. harmadikán szállták meg Banját.

Az osztrák Reichsrathban feltüntetést keltett, hogy Hohenwarth gróf, a szláv foederalisták feje Ausztriában, feltétlenül védte Andrássy keleti politikáját, a többi beszélő ellenben elítélte. A király nem megy Pardubiczba, hanem Gödöllőre jött vissza.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. nov. 6.

A kolozsmegyei tanító-testület közgyűlése szombat d. e. befejezést ért. A tanácskozáskor megkezdése előtt 8-9 óráig a közgyűlés Vadas Zsuzsanna k. a. tartott nyilvános előadást a reformátusok helybeli befarkasutcai leányiskolájában, 9-10-ig pedig Pataki Ferenc a Fröbel-intézet elemi iskolájában. 10 órakor a közgyűlés Paal Ferenc elnök által megnyitván, először is a szavazat-szedő bizottság tett jelentést a pénteki választás eredményéről. E szerint a testület választmánya következőleg alakult meg: Elnök: Paal Ferenc tanító-képző elnöke; alelnök: Benedek József; titkár: Benedek Samu; jegyzők: Pataki Ferenc és Salamon Ferenc; pénztárnok: Proppe Ferenc; tanszertárnok: Benedek Áron; könyvtárnok: Décsi László; választmányi tagok: (az alapító-tagok közül) Szász Domokos, Váradi Károly, Janosó Lajos, Parádi Kálmán, Nyárádi Lajos; a rendes tagok közül: Deák József, Czirják Albert, Kis Sándor, Glück József, Rieger Imre, Szentgyörgyi Lajos, Gunesch Károly, Spengli Ede, Boér Gerő, Bójtke László, Farkas József, Kozma József, Sárdi József, Kriza Sándor, Gazi József. Ezután a különféle bizottságok tettek jelentést, valamint a nyilvános előadásokról referáltak az illető előadók, még pedig a Vadas Zsuzsa kisasszonyról és a Pataki Ferencéről egyaránt elismerőleg. A közgyűlést Kis Sándor értekezése zárta be, melyben a pécsi tanító-egylet reform-tervezetét ismertette ily cím alatt: „Milyen legyen a tanító-egyletek működése, hogy azok ne csak a tanítókra, hanem az általános népnevelésre is nélkülözhetetlen intézményt képezzenek.” Az értekezést a közgyűlés nagy figyelemmel hallgatta s élénkezéssel fogadta; nem lévén azonban idő: az afeletti eszmecsere ezuttal elmaradt, hanem jelentéstételre kiadott a nevelésügyi bizottságnak. Ezzel az idek közgyűlés véget ért.

Dalkör. Tegnap szép számú közönség mulatott a „Kolozsvári dalkör” dalestélyén mely után táncot követtek. Dacára a fiatalok tánckezdésének, türellemmel sőt élvezettel hallgatta végig a szép dalokat, melyek közül a „II. népdalfüzér” s „Öseink emléke” (először adatott az idek szegedi orsz. dal-ünnepeken az összes hazai dalegyütetek által.) Huber Károlytól, Vizi Irma k. a. kitűnő zongorakísérete mellett, leginkább tetszettek. Salamon János jó zenéje mellett aztán ifj. után 3 óráig gyönyörködtek a mamák a fiatalok táncában s még senkinek sem jutott eszébe a táncztermet elhagyni.

Színházi hírek. E. Kovács Gyula új halmazot művetől teendői és neje betegsége miatt ezuttal nem megy vendégszerelni Budapestre. — „Iskarióth”, Váradi tragoediája, mely az első előadások teljes sikert aratott, szombat nov. 11-én 2-szor kerül színpadra. Figyelmeztetjük rá a vidéki közönséget is, mert emü megérdemi a barándulást Kolozsvárra. — Legközelebbi ujdonságok lesznek a kolozsvári színpadon: „Piros Panna”, Odr L. népszínműve (nov. 12.) és „Giroflé-Girofla” operette (nov. 14.). — A királyi udvar felsége nevenapján (nov. 19-én) Shakspeare „Szentivánéji álom”-ja fog színpadra kerülni. — E. Kovács Gyula jutalomjátéka (Cymbeline) folyó hó 18-ára halasztatott el.

A zene-conservatorium még ez év folytán, talán már november végén vagy december elején, egy igen érdekesnek ígérkező hangversenyt fog rendezni a színházban, a nagy-szabású műsorból egyelőre eddig nyilvánosan még nem működött két műkedvelő br. Bornemissza Albertné urhölgy és fr. Kornis Janka kisasszony nevét említhetjük föl, kiket a rendezőségnek már sikerült megnyerni, hogy közreműködésükkel a hangverseny érdekét fokozni sziveskedjenek.

Az egyetemi ifjúság megkapván az engedélyt gyűjtőik kibocsátására, a török sebesültek számára, 34 drbot Kolozsvárra kibocsátott is, Simon Elek polgármester úr láttaozása mellett. A vidékre a gyűjtőiket csak a ministeri engedély leérkezése után küldi szót a 21-es bizottmány, melynek elnöke Hamari Béla, jegyzője br. Györfy Pál, titkára Czákó József, pénztárnoka Bürg Dénes, ellenőre Kassai F. Ákos. Mint halljuk a 21-es bizottság hangversenyt is fog rendezni felvilágosítással és szavallattal, melyre a régi műkedvelői társaság is fölkeretnek közreműködni. Különben már eddigel is szép számmal adakoztak a sebesültek részére.

Ellinger József, a budapesti nemzeti színház első tenoristája, még e hó folytán vendégszerelésre jö le hozzánk. Két dalműben: a „Zsidóhölgy”-ben és a „Hugenották”-ban fog fellépni.

Széky Miklós derék gyógyszerészünk azt az ajánlatot tette a polgármesternek, hogy az egészségügyi bizottmány által elrendelt fertőtlenítésre szükséges anyagot a difteritis tartama alatt ingyen fogja adni, sőt azért sem kíván semmit, a mit eddig kiadott gyógyszer-tárából arra a célra.

A török sebesültek javára M. V. ásrhelyről a mai postával 10 forintot o. é. vettünk. A gyűjtő „Marosvásárhelyi góbbé” a kolozsvári egyetemi ifjúság gyűjtéséhez kéri lapunk által áttétetni ez összeget, mintja következők adakozását: Sándor Kálmán 1 forint. Fekete K. V. 20 kr. Pap Elek 30 kr. Orbán Domokos 1 forint. Tóth Károly 50 kr. Török-ká barátja 1 forint. Basi Bozok 50 kr. Wallstein Bernát 1 forint. Csontos Olivér 1 forint. Schöstein Gyula 1 forint. Török-párti 24 kr. Reich Lajos 1 forint. Török-ká barátja 1 forint. Vajha többet adhatnék 26 kr. Összesen 10 forint, o. é. Át fogjuk tenni ez összeget az egyetemi ifjúsághoz és örömmel vesszük tudomásban van és pedig több körben, köztük a tanodákban is.

A „Herrmannstädter Zeitung”-ban olvassuk: „Nagy tisztesség! A kolozsvári „Ébredés” nem a legavallérosabb módon a mi polgári lapunkból (a „H. Ztg.”-ból; ford.) szebeni levelezőt farag magának, a meny-nyiben az iteni vasuti sineken történt öngyilkosságról hozott ujdonságunkat e szavakkal veszi át lapunkból: „Szebeni levelezőnk írja: „Mi, részünkről, nem áhitozunk ugyan aztán, hogy egy kis ujdonságért az aristokratáskodó „Ébredés” lapunkat mint forrást nevezze meg; de az ellen, hogy belőlünk egy költött szebeni levelezőt gyurjon magának: ezellen tiltakozunk. Asbóth ur meg fog minket érteni!” — Vajon mit kell az „Ébredés” mlgs. szerkesztőjének megérteni?

Az erdélyi rész ev. luth. püspök Teutsch ur kolozsvári látogatásáról a napokban közölt hírlünknek utolsó tételét a „H. Ztg.”, — mely e hírlünk a legutóbbi lapjában reprodukálja, — félreérti, mikor abban célzást lát a kolozsvári rendőrség által állított tett intézkedésekre. Mi e szavakkal hogy „a püspök ur e látogatás alkalmával Kolozsvárra tapaszalhatta, hogy a vendégszeretet mi mindent képes elfeledni”, egyszerűen Teutschnak a haza érkeivel annyira ellentétes me-rev politikai magatartására céloztunk s csak azt akartuk érteni, hogy az a csaknem hazafiatalnak nevezhető politikai szereplés, melyet a püspök ur évek óta vizs a szász földön, egy perczig sem volt képes elfeledtetni velünk azt, hogy Teutsch urban ezuttal nem politikushoz, hanem egy látogató vendéghez volt szerencsénk, kit ezuttal csak vendégszeretet illehetett meg. Ennél többre nem céloztunk annál kevésbé, mert arról az állítólag tervezett tüntetésről Kolozsvárt mit sem tudtak.

Színházi műsor 1876. nov. 6-tól 16-ig: nov. 6-án „Tell Vilmos”; nov. 7-én „Makrancos hölgy”; nov. 8-án „A svéd nő négyes” hangversenye és a „Párisi adós”; nov. 9-én „Sevillai borbély” vagy „Alvajáró” (Gercesné első fellépése); nov. 10-én „Gringoire”; nov. 11-én „Iskarióth” (másodszor); nov. 12-én „Piros Panna”, Odr népszínműve (először); nov. 13-án „Gauthier Margit”; nov. 14-én és 15-én először: „Giroflé-Girofla”, operette.

Elhunyt drámaíróink emléktétlig üli meg magyar színház, minden évben, több kegyelettel, mint a miénk: az illető költőnek mindig egy-egy jeles művét hozza színpadra színházunk díszelőadásban, a közönség pedig többnyire nem hagyja üresen ilyenkor a színházat. Az idén Vörösmarti M. emléket „Maróth bán”-nal, a Czákó Zsigmondét „Kalmár és tengerész-szel”, jövő évi febr. 6-án pedig a Kisfaludy Károlyt „Stibor vajdát”-val fogja megülni a kolozsvári színház.

Uj lap. Bély György főispán Maros-Tordamegyére és Maros-Vásárhely sz. kir. városa részére tervezett „hatósági közlőny” érdekében közlebről értekezletet fog összehívni. Az „Erdély” ez értekezlet határozatától teszi függővé lapjának kérdését.

Marosvásárhelyi hírek. A marosvásárhelyi ev. ref. főtanoda ez évi táncszéltéyre bálányul gr. Haller György és 6 nagyságát, bálelnöki pedig idős Mentovich Ferenc tanár urat nyerte meg. Alelnök Zambler Domokos lesz. A svéd nő négyes nov. 11-iki handversenyére a jegyeket már ma (nov. 5.) csaknem mind elkapodták. Magyar népdalokat is fognak énekelni. Nov. elején esett nálunk először a hó s a háztetők ma is hóval fedték. Réthi József az árvászeki elnök hivatalától felfüggesztetvén, Ugron István a szék derék árvászeki jegyzője lön helyettesül kinevezve. — Az „Erdélyi Híradó” ujéven kezdve hetenként háromszor fog megjelenni; szó van róla, hogy az „Erdély”-lyel fusionáljanak, egy derekas hatósági közlőnyvé válva. Bla Gyula hegedűművész közlebről hangversenyt tart városunkban, melyen egyik fiatal tanítványa Barsay S. arolta kisasszony is szíves lesz közreműködni. Béli György főispánunk állandóan városunkba költözött. Dobai Albert, egyik legkitűnőbb fiatal ügyvédünk közlebről vezeti oltárhoz a bájos Sima y. Vilma kisasszonyt. Áldás frigyokra!

Azon boldogtalan hajadon, ki a napokban N.-Szebenből Kolozsvár felé jövő vonat elé vetette magát, kinek neve Brenozil Teréz s leánya egy köztisztviselőben álló nagy-szebeni szűcsmeisternek, szerelmi viszonyban volt egy Wolf nevezetű végrehajtóval s ezért szülei és rokonai megvetették. A megelőző napok egyikén Wolf egy szomszéd faluban járt végrehajtáson, utközben kocsját feldúlt s ő egyik kezét és mind a két lábát eltörte. Iszonyu fájdalom közt szállították haza. W. özvegy ember, már nem fiatal s egy leánya férjnél van, ki most atyja ápolására haza sietett. Itt találkozott a leánynyal, ki atyját ápolta s miután ezt előbb sértő szavakkal illette, elűzte a háztól. A leány, elhagyatva szüleitől s kiűzve kedvese házából, kétségbeesett s öngyilkos lön. Wolf szintén az utoljárt járja, állapota a legrosszabbra fordult.

Brassóban e hó 2-án kísérték sirba a 77-éves Rehner Johannát, az 1859-ben meghalt Kaiser Mihály vidombáki lelkész özvegyét, ki 1859-ben férjével együtt végrendeletileg két alapítványt tett. Mindkét alapítvány 2100 frtból áll s egyiknek kamatja az ottani lelkészek, a második kamatja a segélyt igénylő ev. gyermekek közt fog kiosztatni.

Csik-Szeredából írja rendes levelezőnk: November elsőjével megyénk egész területén beköszöntött az új tél. Három napig kevés szüneteléssel folyton hullott a hó, melyma a mezőket két és fél — a hegyeket pedig öt dm. magasságban borítja — Az olvadás igen kevés, miből az látszik, hogy a korai vendég egész télen állandóan itt fog maradni, előnyére az elhatalmasodott egér-világunk s kárára gyenge őszi vetéseinknek. A vasas, hóleppellel borított száraz talajban vígan eltayáz azon hadsereg, mely a gazdára nézve sokkal ellenségesebb, mint akár a muszka, akár a török.

A szász nemzeti egyetemből. A szász nemzeti egyetem által kiküldött 11-es bizottság, a választó kerületek s a választási módokzatok megállapítására vonatkozó munkálátval már elkészült, mely munkálát több pontjával a románok nincsenek megelégedve. Miután a XII. t. cz. 8-ik §-e meghatározza, hogy a királyföldön levő városok 7 választó kerületet képeznek, és ezek 9 képviselőt küldenek, e munkálát a királyföld összes községeit 11 választó kerületbe osztja. A kerületek következők, a szebeni 25 községgel, a barssói 13, a segesvári 16, a medgyesi 26, a besztercei 23, szászsebesi 10, a szászvárosi 13, a n.-sinki 22, a kőhalmi 18, az ujjegyházi 12, a szerdahelyi 11 községgel.

Borzasztó baleset történt a fővárosban, és pedig a 3 sziv utca egyik gyárában, hol egy napzszámos fővel a gépezetbe esett mely azt tökéletesen összezuza.

Gül-Baba sirjánál. Halottak napján a budai mecsetben nyugvó Gül-Baba sirjánál tüntetés volt a törökök mellett. Mintegy 500 főből áll csoport zarándokolt föl az ódon kis mecsethez s koszorút vittek az ott nyugvó török szent sirjára s szónoklatokat tartottak fölötté magyarul, francziául, angolul és lengyelül.

Öngyilkosság. Egerben Dombrádi Jászól, 1848-ban honvédszázados, utóbbi időben a hevesmegyei takarékpénztár pénztárnoka, október 31-én, egri szerviták gyümölcsös kertjében fölbelötte magát. A szerencsétlen, kit zavart pénzviszonyok vittek e lépésre, már 67 éves ősz ember volt.

A szerb állapotok illusztratioja gyanánt a „Temesi Lapok” ezeket írják: Néhány nap előtt egy fiatal szerb érkezett Szerbiából városunkba, hogy már korábban ide küldött nejét és két gyermekét — kik nejének itt lakó szüléinél találtak lakást és eltartást — fölkeresse. A fiatal szerb a második korosztályba tartozik, több csatában vett részt s ez alkalommal csupán betegség ürügye alatt, azonban oly meghagyással távozatott el, hogy a mint meggyógyul, újra rögtön fegyvert fogjon. A fiatal harcos azonban kijelentette neje és apósa előtt, hogy „inkább örökre lemond Szerbiában lévő ingatlanairól, melyeknek értéke 6—800 aranyra rug, mintsem hogy csapatához — melynél most az oroszok a parancsalók — visszatérjen.” A fiatal szerb nem csinál titkot belőle, hogy mily rossz bánásmódban részesülnek a szerb katonák, mióta az orosz önkényes tiszték oly nagy számmal érkeztek a csapatokhoz, sőt ha szavainak binni lehet, úgy az utóbbi harcokban oly nagy számmal elesett

orosz tiszték halálát nem török — hanem szerb golyók okozták, mert az orosz tiszték nem kevésbé gyűlöltetnek a szerb katonaság által, mint a törökök.

A kernyajai „polgári Casinó” alapszabályai a királyi belügyminiszterium által folyó évi 50184. szám alatt a bemutatási záradékkal elláttak.

A löpormalom Kassán f. hó 3-ikán délután 2 óra körül felrobbant. A rászakodást városban mindenütt megéreztek. A löpormalom egyik melléképülete robbant föl, s állt lángokban. A sietve oda vonuló tűzoltók borzasztó látványnak voltak tanui. A szétvetett romok közt emberi tagokat, kezét, lábát, stb. találtak. Az áldozatok számát hirtelen nem lehetett meghatározni; négyen vagy öten lehetnek, többnyire családok munkások. Mi okozta a szerencsétlenséget, nem tudni. A tűzoltók hamar elnyomták az égést, s a raktárt is megmentették. A szerencsétlenség nagy izgatottságot szült, s az áldozatok hátrahagyottjainak gyűjtést rendeznek.

Uj találmány. Több budapesti lap azt újságolja, hogy az erdélyi részekben (hol?) egy földbírtokos oly szerkezetű zongorát talált föl s szabadságot is kapott találmányára, melyet állítása szerint az első hangolás után többé nem kell hangolni.

KÖZGAZDASÁG.

A novemberi vásár.

(Vége.)

A hús- és zsírneműek szintén magas áron állottak; a marhahús kilója 88 kr, sertéshús 48 kr, juhhús 24 kr., régi szalonna 84 kr., új szalonna 70—72 kr., füstölt szalonna 88 kr., szalonna-zsír 88., irós- és szűrtvaj 1 ft. 40 kr.

A túró (tömlőben) kilogramja 64 kron, az olvasztott fagygyú 58 kron, a szűrt viaszé 1 ft. 80 kron állott.

Nyersbőr igen kevés került piacra, alig 50—60 drb., valamint fásru is (hordók, ládák, fa-edények, csebrek, tekenők stb.); annál több volt az épület- és szerszámfa, s áruk is elég jól állott; az üzlet azonban nagyon lanyha volt.

Borokból csak közönséges asztali borok hoztak ezuttal vásárra s ezek sem nagy mennyiségben; az új bor (20 liter) 2 ft. 60 kron, 6-bor 4 ft. 40 kron kelt.

Ami végre a marha-, ló- és sertés-vásárt illeti: mely a tulajdonképi vásárt megelőzőleg kedden és szerdán volt, ez sokkal nagyobb volt mint a tavalyi novemberi vásár.

Ugyanis:
Eladatott: 1875-ben 1876-ban.
Barom (őkr, tehén, borjú, és ló) 1651 — 2278 drb.
Sertés — 578 drb.

Az árak így állottak:
Egy pár őkr 120 frtól 400 frtig.
Egy tehén 30 frtól 110 „
Egy borjú 12 „ 25 „
Egy ló 15 „ 120 „
Egy sertés 20 „ 45 „

Az üzlet a lovakban ahoz képest, hogy a háboru mindenünnet nagy mennyiségben requirálja a lovat, nem volt valami élénk; a sertésekben ellenben már jobb volt, a marhákban pedig a leggyengébb: az árak nyomottak voltak s igen sokat eladatlanul hajtott vissza haza tulajdonosa.

Végül constatálnunk kell, hogy az áru-forgalmi statistikában, épen úgy mint a statistika minden ágában valóságos ázsiai állapot uralkodik, az erdélyi részek vezérvárosában: senki sem gondol vele, hogy milyen nagy fontosságu egy hivatalos, hiteles egy kimerítő adatgyűjtés a forgalmi és kereskedelmi közgazdaság, sőt a városi vámjövedelem érdekében is. Az időnkénti vámbérlő persze nem törődik ezzel, mert nem is áll érdekében. De a városi hatóságnak kötelessége lenne az ősi idők óta chablonszerden vezetett s a lehető leghiányosabb piaci árjegyzéken kívül kimerítő és pontos statistikát vezetni, legalább a nagyobb vásárok alkalmával, a városba hozott áruk mennyiségéről, az árakról s általában a forgalmi viszonyokról. E tekintetben persze csak egy rendes statisztikai hivatal felállításával lehetne segíteni a bajon, mely hivatal aztán a statistika minden ágára kiterjesztendő figyelmét, (népesedés, halálozás stb. stb.) Fel is hívjuk e tárgyra a városi képviselő- és öngazgatási bizottság figyelmét.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről

Novem. 4-én 5% Metaliques 63.20 frt
Kamat — 5% Nemzeti kölcsön 67.66 frt.
1860-iki államkölcsön 110.— Bankrészneműk 830 — Hitelrészvények 147.80 London 123.20 Ezüst 103.75 Cs. kir. arany 5.89 —
Napoleon'or 985 — 100 mark németértékű 66.—

Urbéri kötvények: Magyarországi 76.— Temesi 75.25 Erdélyi 75.— Horvátország 84.

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

